GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DISTRIK: GAUTENG-WES

GEMEENSKAPLIKE EKSAMEN:

JUNIE 2016

VAK: AFRIKAANS EERSTE_ADDISIONELE TAAL

VRAESTEL: 1 (TAAL IN KONTEKS)

GRAAD: 11

MEMORANDUM

PUNTE: 80

Hierdie memorandum bestaan uit 8 bladsye

AFDELING A: LEESBEGRIP

ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie, omdat die fokus op begrip is.

- Indien die leerder woorde uit ‘n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.

- By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/ NEE/ EK STEM SAAM/ EK STEM NIE SAAM NIE nie. Die rede of motivering verdien die punt.

- Geen punt word toegeken vir WAAR / ONWAAR of FEIT/ MENING nie. Die rede / motivering verdien die punt.

- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die leerder gee ‘n volsin, is dit korrek **MITS** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.

- Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en ‘n reeks word gegee, sien SLEGS die eerste TWEE/ DRIE na.

- Aanvaar dialektiese variasies.

- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN / OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meerkeusevrae.

VRAAG 1 TEKS A: EINSTEIN SE BREIN			
VRAAG	**MEMORANDUM**	**PUNT**	**DENKVLAK (Barrett)**
1.1	• Einstein se brein is effens anders gevorm as ander mense se breine. • Einstein se brein is effens breër en die gleuf wat die brein verdeel effens dieper as die van ander mense. (Enige EEN for soortgelyk).	(1)	*1*
1.2	1. Hy het die geheim van die atoom verklaar. ✓ 2. Hy het die relatiwiteitsteorie ontwikkel. ✓ 3. Hy het verklaar hoe die spoed van lig werk. ✓ (DRIE feite).	(3)	*2*
1.3	Sy brein moes vir die wetenskap/navorsing bewaar word. ✓	(1)	*1*
1.4	Behoorlik ✓	(1)	*3*
1.5	• Dat sy brein wel anders is as die van normale mense. • Dat sy brein nie anders weeg nie, maar dat die die vorm van sy brein anders is. (Enige EEN for soortgelyk).	(1)	*3*
1.6	Hulle het gedink as sy brein nie groter is as ander mense s'n nie, kan dit nie anders wees nie.	(1)	*3*
1.7	LETTERLIK OF FIGUURLIK	(1)	*4*
1.7	1.7.1 (INDIEN LETTERLIK). Dit beteken sy kon daaraan raak om dit te disekteer/weeg ontleed. (Enige EEN for soortgelyk). OF (INDIEN FIGUURLIK) • Dit beteken dat die breine beskikbaar was vir haar gebruik. • Dit beteken dat sy toegang tot die breine gehad het. (Enige EEN for soortgelyk).	(1)	*3*
1.8	ONWAAR. Dis die deel wat wiskunde en beweging beheer wat groter is. ✓	(1)	*2*
1.9	Sy brein is efferns brëer ✓en die gleuf wat die brein in twee verdeel is bie vlakker ✓.	(2)	*2*
1.10	• Jy is vasberade/ • Jy is gerig is op 'n doel/ • As jy met sekerheid optree. (Enige EEN for soortgelyk).	(1)	*2*
1.11	• Die brein kon lank na sy dood weer bestudeer/ontleed word. • Ons kan nou verstaan waarom hy 'n genie was/slimmer as	(2)	*3*

	ander mense was.		
1.12	Oop (stapel) vraag: Die kandidaat kan voor of teen die skenking van sy/haar organe argumenteer. Neem die antwoord as geheel in ag.	(2)	*5*
1.13	• D • die senuweestelsel bestudeer. • D die senuweestelsel bestudeer. (Enige EEN).	(1)	*2*
		[19]	
TEKS B: INTERESSANTE FEITE OOR A. EINSTEIN			
1.14	• Dit help om te sien hoe die man wat so slim was gelyk het./ • Die artikel gaan oor hom, so dit help om te weet hoe hy gelyk het./ • Mens onthou beter as jy ‘n gesig sien saam met ingligting. (Enige EEN for soortgelyk).	(1)	*5*
1.15	Kinders wat lank neem om te begin praat is nie noodwendig dom nie/kan dalk baie slim wees. ✓	(1)	*3*
1.16	• Die viool • ’n Viool • Viool • (Enige EEN).	(1)	*2*
1.17	• Hy het ‘n wilde bos hare gehad • Hy het nie graag kouse gedra nie. (EEN of ALBEI bogenoemde)	(1)	*1*
1.18	Aanhaling. Enige EEN van die volgende: ○ “…min mense weet dat hy eers op die ouerdom van vier jaar begin praat het.” ○ “Die mite dat hy ‘n swak leerder was, is (egter) onwaar:” ○ “Op die ouderdom 11 was hy (…)‘n skrander fisika leerder,” ○ “maar was hy ook ‘n briljante violis”. ○ “Verder was hy die beste student in Grieks en Latyn.” ○ “Hy het ook sommer maklik universiteitsvlak calculus (gevorderde wiskunde) bemeester nog voordat hy 15 jaar oud was”. ○ “Hy was ‘n baie eksentrieke persoon en het, behalwe vir die “wilde bos” hare, glo ook nie graag kouse gedra nie.” ○ “Anders as al die ander professors by Oxford Universiteit, het hy onder sy toga en pak klere, selde kouse aangehad.” ○ “Hy was altyd uitgesproke en het rasisme baie sterk veroordeel.” ○ “Hy kon dalk langer as net 76 jaar gelewe het, as hy wel toestemming gegee vir ‘n operasie (toe hy destyds weens ‘n gebaste aar in die hospitaal opgeneem is.)”	(1)	*4*
		[5]	

TEKS C: BEVOLKINGSAANWAS			
1.19	Die bevolking neem baie vinnig toe (of soortgelyk).	(1)	*3*
1.20	In die stedelike gebied./Stedelik.	(1)	*1*
1.21	Die stedelike/eerste/linkerkantste pyl is breër ✓as die landelike/tweede/regterkantste pyl. Dit wys ons dat daar meer mense ✓ in die stede is as in die landelike gebiede.	(2)	*3*
1.22	Oop vraag, die kandidaat se opinie vir die redes van verstedeliking word verwag.	(1)	*4*
1.23	Eie opinie van die kandidaat oor hoe Suid-Afrika oorbevolking kan hanteer. Aanvaar enige logiese opinies.	(1)	*4*
		[6]	

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING

Nasien van die opsomming

Leerders sal gevra word om die opsomming puntsgewys aan te bied.

Die opsomming moet soos volg nagesien word:

- Puntetoekenning:
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
  - 3 punte vir taal
  - Totaal punte: 10

- Toekenning van taalpunte as leerders <u>nie woordeliks aangehaal het nie</u>:
  - 1 – 3 feite korrek: 1 punt
  - 4 – 5 feite korrek: 2 punte
  - 6 – 7 feite korrek: 3 punte

- Toekenning van taalpunte as leerders <u>woordeliks aangehaal het</u>:
  - 6 – 7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
  - 1 – 5 korrekte aanhalings: 1 punt vir taal word toegeken

LET WEL:

- Getal woorde:
  - Nasieners moet die getal woorde verifieer
  - Geen punte word afgetrek indien die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui nie of indien die getal woorde verkeerd aangedui word nie.
  - Indien die maksimum getal woorde (70) oorskry word, moet die nasiener tot by die einde van die sin waarin die 70ste woord is, lees. Die res van die opsomming word geïgnoreer.

VRAAG 2

TEKS D: WENKE VIR TOESPRAKE

DIREKTE AANHALING		**MOONTLKE EIE WOORDE**
Hou jou boodskap eenvoudig. Moenie jou gehoor laat wonder waarvan jy hulle wil oortuig nie Stel dit hard en duidelik: Dit is waarvan ek julle gaan oortuig en dit is hoe ek dit gaan doen... (sonder om hierdie spesifieke woorde te gebruik).	**1**	**Stel jou boodskap duidelik en eenvoudig.**
Ken jou onderwerp so goed dat jy jou gehoor kan oortuig van jou standpunt. Goeie navorsing is ‘n noodsaaklike stap in die voorbereiding en die aanbieding van jou inligitng.	**2**	**Doen goeie navorsing oor jou onderwerp.** **OF** **Ken jou onderwerp baie goed.**
Klink entoesiasties, al dit is moeilik as ‘n mens senuweeagtig is. Fokus op jou asemhaling. Die energie wat jy uitstraal word direk deur jou gehoor opgeneem en terug gekaats - as jy verveeld is, gaan die gehoor ook so wees.	**3**	**Haal asem om te ontspan en klink entoesiasties as jy praat.**
Pouseer waar dit saakmaak. Gee mense tyd tussen jou standpunte om in te neem wat jy nou net gesê het.	**4**	**Pouseer tussen jou standpunte.**
Jou intonasie is die "musiek" in jou stem - dit is wat jou stem interessant maak om na te luister. Niemand wil luister na iemand wat die heeltyd op dieselfde toon praat nie.	**5**	**Gebruik intonasie om jou stem interessant te maak.**
Daar is gewoonlik baie ander sprekers wat oor dieselfde tema as jy gaan praat, so wees jy anders. Wees uniek - al moet jy bietjie skok of snaaks wees om dit reg te kry.	**6**	**Kry ‘n manier om anders te wees as ander wat oor dieselfde onderwerp praat.**
Begin jou toespraak sterk en eindig nog sterker. Meeste mense onthou net die begin en die einde van jou toespraak, so dit is ongelooflik belangrik dat jou inleiding en slot baie treffend sal wees!	**7**	**Maak die begin en die einde van jou toepsraak treffend.**
		59 woorde

AFDELING C: TAAL

ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spelling:
  - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
  - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling gepenaliseer indien die fout in taalstruktuur is wat getoets word.
  - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.

- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meerkeusevrae

VRAAG 3
TEKS E: OUTSURANCE ADVERTENSIE

VRAAG	MEMORANDUM	PUNT	*DENKVLAK (Bloom)*
3.1	• Die hoofopskrif is in groot vet letters. • 'n vraag word bo-aan die advertensie gestel. • 'n foto van mooi jong meisie wat glimlag word ingesluit/gewys. (Enige EEN).	(1)	*2*
3.2	• Skoolverlaters met matriek. • Jongmense. • Matrikulante (Enige EEN of soortgelyk).	(1)	*3*
3.3	Die advertensie wys twee keer dat aansoekers matriek moet hê. ✓ (Of soortgelyk).	(1)	*3*
3.4	Mrt. (met of sonder punt) ✓	(1)	*2*
3.5	Dit beteken dat iemand weet hoe om 'n rekenaar te gebruik. /verstaan hoe om met 'n rekenaar te werk. (Of soortgelyk).	(1)	*3*
3.6	<u>Werk word</u> deur Outssurance aan matrikulante gegee.	(1)	*3*
3.7	werksgeleenthede	(1)	*3*
3.8	• Sy lyk soos iemand wat net klaar is met skool en graag haar vaardighede wil gaan gebruik. • Sy glimlag. • Sy wys dat sy op pad is na bo/na die ruimte. (Enige EEN of soortgelyk).	(1)	*1*
3.9	• Iets wat mens goed kan doen. • Om iets met bekwaamheid te doen. • Om bedrewe te wees in iets. (Enige EEN of soortgelyk).	(1)	*3*
3.10	Waarvoor (EEN woord)	(1)	
		[10]	

VRAAG 4 TEKS F: STROKIESPRENT: TJ			
VRAAG	ANTWOORD	PUNT	*DENKVLAK (Bloom)*
4.1	smoorkwaad	(1)	*3*
4.2	"Ek weet nie wat om te doen nie."	(1)	*1*
4.3	TJ het die motorkap opgelig	(1)	*3*
4.4	Toe TJ in die handleiding gekyk het, het hy die busrooster gevind.	(2)	*3*
4.5	Die vervaardigers het verwag dat die karre sal breek. Die karre is nie goed gebou nie. Die handleiding is nie goed nie (Enige EEN of soortgelyk).	(1)	*5*
4.6	C OF karretjie	(1)	*3*
4.7	TJ kan sy oe nie glo nie. TJ kan nie glo wat gebeur (het) nie TJ is verbaas/kwaad/ontsteld/teleurgestel dat sy motor gebreek het.	(1)	*1*
4.8	KLONK, URR of URR URR	(1)	*3*
4.9	Dit is in hoofletters/in vetdruk/Daar is 'n uitroepteken na die woord (Enige TWEE)	(1)	*4*
		[10]	

VRAAG 5
ARTIKEL: NOG 'N SLIMKOP!

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	*DENKVLAK (Bloom)*
5.1.1	matrikulant	(1)	*3*
5.1.2	Hoërskool	(1)	*3*
5.1.3	toe	(1)	*3*
5.1.4	Fisiese	(1)	*1*
5.1.5	Nege en tagtig persent Nege-en-tagtig persent	(1)	*2*
5.1.6	sy	(1)	*3*
5.1.7	hoër	(1)	*3*
5.1.8	op	(1)	*2*
5.1.9	prestasie	(1)	*3*
5.1.10	motortjie	(1)	*3*
5.1.11	wat	(1)	*1*
5.1.12	Universiteit	(1)	*3*
5.1.13	studeer	(1)	*3*
5.1.14	gekry	(1)	*3*
5.1.15	opgewonde	(1)	*1*
5.1.16	eetgoedjies	(1)	*3*
		[16]	

VRAAG 5.2: STROKIE: SELFBEJAMMERING

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	*DENKVLAK (Bloom)*
5.2.1	myself	(1)	*1*
5.2.2	jammerste	(1)	*1*
5.2.3	Oraait	(1)	*1*
5.2.4	Vraagsin.	(1)	*1*
		[4]	

TOTAAL VIR AFDELING C: 40

GROOTTOTAAL: 80